



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 276/2022-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., Mariánske námestie 31, Žilina, proti postupu Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 31/2006 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 48/2020 zo 17. júna 2020 a proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 145/2020 takto

### rozhodol:

1. Postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 145/2020 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Žiline **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Žiline **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

## Odôvodnenie :

### I.

#### Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 31/2006 a Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 145/2020 (ďalej spolu len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je stranou sporu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) po rozvode manželstva, ktoré iniciovala bývalá manželka sťažovateľa na okresnom súde 24. marca 2006. Napadnuté konanie nie je ani po 14 rokoch právoplatne skončené. Sťažovateľ uvádza, že porušenie jeho práv (bod 1) v napadnutom konaní bolo opakovane predmetom rozhodovania ústavného súdu, ktorý nálezom č. k. I. ÚS 355/2014 z 19. septembra 2014 konštatoval porušenie práv sťažovateľa, prikázal okresnému súdu konať bez prietahov a priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie. Následne ústavný súd rozhodoval na základe novej sťažnosti sťažovateľa nálezom č. k. I. ÚS 401/2016 zo 14. septembra 2016, v ktorom opätovne konštatoval porušenie práv sťažovateľa v napadnutom konaní, priznal mu finančné zadost'učinenie, pričom vo vzťahu k okresnému súdu neformuloval príkaz konať vzhľadom na výrok obsiahnutý v predchádzajúcom náleze. Rovnako tak ústavný súd rozhodol o poslednej ústavnej sťažovateľa nálezom č. k. I. ÚS 48/2020 zo 17. júna 2020.

3. Sťažovateľ uvádza, že po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 48/2020 (6. júla 2020, pozn.) rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 31/2006 z 3. júla 2020, ktorým vyporiadal zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali obe strany sporu odvolanie (bývalá manželka 15. júla 2020 a sťažovateľ 11. augusta 2020, pozn.), o ktorých krajský súd dosiaľ nerozhodol. Podľa sťažovateľa stav právnej neistoty, na ktorý poukazoval aj vo svojich predchádzajúcich ústavných sťažnostiach, trvá takmer 16 rokov a dosiaľ nebol odstránený. Po celú dobu trvania sporu je sťažovateľ vylúčený z užívania nehnuteľnosti, ktorej je vlastníkom, čím je ujma na jeho právach ešte viac zvýraznená. Uvádza, že ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 507/2021 zo 14. decembra 2021 rozhodol o ústavnej sťažnosti jeho bývalej manželky [REDAKOVANÉ], v ktorom konštatoval porušenie jej práv postupom okresného aj krajského súdu v napadnutom konaní, a preto niet dôvodu, aby takéto porušenie ústavný súd nekonštatoval aj vo vzťahu k sťažovateľovi na základe ním podanej ústavnej sťažnosti.

4. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 dohovoru. Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur a náhrady trov konania.

5. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 276/2021 z 12. mája 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie.

## II.

### Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

#### II.1. Vyjadrenie okresného súdu

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že od právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 48/2020-14 zo 17. júna 2020 (právoplatného 6. júla 2020, pozn.) koná vo veci plynule, bez prietáhov. Po zrušení pojednávania nariadeného na 22. apríl 2020 z dôvodu pandemickej situácie (COVID-19, pozn.) sa 3. júna 2020 uskutočnilo pojednávanie, na ktorom meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 31/2006. Proti uvedenému rozsudku podali obe strany sporu odvolanie a okresný súd realizoval úkony podľa § 373 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súdny spis bol 21. októbra 2020 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podaných odvolaniach. Pokiaľ ide o ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k postupu súdu prvej inštancie, túto považuje okresný súd za sledované obdobie za nedôvodnú.

#### II.2. Vyjadrenie krajského súdu

7. Krajský súd k obsahu ústavnej sťažnosti uviedol, že opatrením jeho predsedníčky č. k. Spr 323/2021 zo 17. októbra 2021 bol nad plynulosťou napadnutého konania nariadený dohľad, pričom postup v konaní je sledovaný v dvojmesačných intervaloch. K veci sa vyjadril aj predseda senátu 6 Co a zároveň sudca spravodajca, ktorý zdôraznil potrebu ústneho prejednávania z dôvodu, že ide o skutkovo zložitú vec a v odvolacom konaní je potrebné opakovať a doplniť dokazovanie (§ 384 ods. 1 a 2 pri zohľadnení § 390 CSP, pozn.). Primárne odkázal na svoje vyjadrenie z 8. októbra 2021 k obdobnej ústavnej sťažnosti žalobkyne v predmetnom spore (bývalej manželky sťažovateľa vo veci sp. zn. III. ÚS 507/2021, pozn.).

7.1 Poukazujúc na personálne zmeny v obsadení senátu 6 Co, sudca spravodajca uviedol, že bolo nutné opakovane referovať obsah súdneho spisu, ktorý má v súčasnosti približne 1240 strán. Pojednávanie uskutočnené 16. februára 2022 bolo odročené na účel ďalšieho znaleckého dokazovania. Krajský súd uznesením č. k. 6 Co145/2020 z 25. mája 2022 nariadil doplnenie dokazovania znalcom s lehotou na vykonanie znaleckého úkonu 40 dní. Po predložení vypracovaného znaleckého posudku krajský súd pristúpi k jeho zaslaniu na vyjadrenie sporovým stranám a po ich vyjadrení bude v najbližšom možnom termíne ďalšie pojednávanie nariadené (s predpokladom na konci mesiaca september), na ktorom s ohľadom na možné námietky strán proti znaleckému úkonu bude prípadne vypočutý aj ustanovený znalec a vykonané aj iné dôkazy, ktoré boli navrhované ešte v konaní na súde prvej inštancie a súd prvej inštancie ich nevykonal. Po doplnení dokazovania na tomto pojednávaní je vysoký predpoklad, že dotknutá vec už bude rozhodnutá.

### **II.3. Replika sťažovateľa**

8. Vo svojej replike sťažovateľ uviedol, že obsah vyjadrenia vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], na ktoré odkázal referujúci sudca senátu 6 Co, nepozná, keďže ide o iného sťažovateľa. Zároveň však podotkol, že tejto ústavnej sťažnosti bolo vyhovené a ústavný súd konštatoval porušenie práv sťažovateľky. Pokiaľ ide o personálne zmeny v senáte 6 Co, tieto nemôžu ospravedlniť existenciu prietahov v napadnutom konaní, ktoré trvá celkom 16 rokov a dosiaľ nie je skončené. Súdny spis bol referujúcemu sudcovi pridelený 23. októbra 2020, pričom prvé pojednávanie bolo uskutočnené až 16. februára 2022 a bolo odročené na neurčito. K potrebe vykonania doplnenia znaleckého dokazovania sťažovateľ uvádza, že pochybenie je len na strane okresného súdu, ktorý nevykonal navrhované dokazovanie v potrebnom rozsahu. Aj napriek skutočnosti, že porušenie práva sťažovateľa bolo ústavným súdom konštatované opakovane (za iné obdobia), súdy nepristúpili k odstráneniu týchto prietahov a konečné rozhodnutie 16 rokov trvajúceho sporu je v nedohľadne.

## **III.**

### **Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti**

9. Ústavný súd v prvom rade dáva do pozornosti, že konanie o vyporiadanie BSM sťažovateľa a jeho bývalej manželky začaté v roku 2006 bolo (pred podaním tejto ústavnej sťažnosti) z dôvodov striedavo oboma sporovými stranami namietaných prietahov predmetom nálezu ústavného súdu už celkom päťkrát (nálezy vo veciach sp. zn. I. ÚS 355/2014, sp. zn. I. ÚS 401/2016, sp. zn. II. ÚS 560/2016, sp. zn. I. ÚS 48/2020 a sp. zn. III. ÚS 507/2021); jedenkrát bol sťažovateľ neúspešný vo vzťahu k odvolaciemu konaniu (uznesenie sp. zn. III. ÚS 490/2018). Predmetom posúdenia ústavného súdu pri rozhodovaní o tejto ostatnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je postup okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní z hľadiska existencie zbytočných prietahov v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 48/2020-14 zo 17. júna 2020, a teda či postupom vo veci konajúcich súdov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Využívajúc § 66 ods. 1 druhú vetu zákona o ústavnom súde, ústavný súd nebude už opakovať sťažovateľovi aj súdom známe dôvody týkajúce sa účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ani opakovať judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktoré dostatočne výstižne už poukázal vo svojich predchádzajúcich nálezoch č. k. I. ÚS 48/2020 zo 17. júna 2020 a č. k. III. ÚS 507/2021 zo 14. decembra 2021.

11. Ústavný súd však považuje za potrebné zdôrazniť, že neschopnosť súdov ukončiť civilné konanie trvajúce 16 rokov napriek piatim nálezo ústavného súdu je absolútne neakceptovateľné.

#### **III.1. K postupu okresného súdu v napadnutom konaní**

12. Posudzujúc ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ústavný súd svoj prieskum vo vzťahu k postupu okresného súdu zameral na obdobie po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 48/2020 zo 17. júna 2020 (právoplatného 6. júla 2020). Okresný súd rozhodol vec rozsudkom č. k. 7 C 31/2006 zo 6. júna 2020 a po podaní odvolania oboma sporovými stranami vykonával procesné

úkony súdu prvej inštancie v súvislosti s prípravou predloženia súdneho spisu krajskému súdu (postup podľa § 373 a nasl. CSP). Súdny spis bol krajskému súdu predložený 23. októbra 2021, teda po troch mesiacoch od podania opravných prostriedkov, čo je z časového hľadiska doba primeraná naplneniu zmyslu ustanovení o úkonoch súdu prvej inštancie po podaní odvolania. Ústavný súd aj s ohľadom na svoju judikatúru týkajúcu sa posudzovania zbytočných prietahov vo vzťahu k jednotlivým porušovateľom uzatvára, že v postupe okresného súdu v posudzovanom období už nateraz nevzhladol takú okolnosť, aby konštatoval porušenie sťažovateľom namietaných práv [m. m. I. ÚS 6/03 či rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05 z 3. 3. 2009]. Ak sťažovateľom označený porušovateľ (v danom prípade okresný súd) pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol a ani nemal súdny spis vo svojej dispozícii, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov za predpokladu, že sa mu vec súdom vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 517/2021). Preto v danej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

13. Hoci celková dĺžka konania sa síce javí ako extrémna, rovnako ako nemohúcnosť súdov vec právoplatne skončiť, ústavný súd nemohol opomenúť a tým nebrať zreteľ na už sťažovateľovi poskytnutú ochranu ústavným súdom nálezmi sp. zn. I. ÚS 355/2014, I. ÚS 401/2016 a sp. zn. I. ÚS 48/2020, ktorá opodstatňuje záver o ochrane poskytnutej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (tiež čl. 6 ods. 1 v komponente včasnosti) ako postačujúcej, keď po náleze sp. zn. I. ÚS 48/2020 sa okresný súd už nečinnosti ani prietahov v konaní nedopustil.

### **III.2. K postupu krajského súdu v napadnutom konaní**

14. Vo vzťahu k postupu krajského súdu ústavný súd uvádza, že vo veci sťažovateľa a jeho vyporiadania BSM koná ako súd odvolací už po druhýkrát a, rešpektujúc imperatív obsiahnutý v § 390 CSP, je povinný vec sám rozhodnúť. Konanie na súde druhej inštancie prebieha od 23. októbra 2020, čo je dosiaľ 1 rok a 9 mesiacov, pričom, vychádzajúc z aktuálnej fázy dokazovania (doplnenie znaleckého dokazovania, pozn.), je možné predpokladať, že dĺžka napadnutého konania bude zjavne na hranici jej akceptovateľnosti (k tomu pozri bod 7.1 odôvodnenia tohto nálezu). Za ústavne akceptovateľnú dobu súdneho konania na jednom stupni možno v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu i ESLP považovať v závislosti od povahy veci konanie v trvaní dvoch až troch rokov a takáto dĺžka konania nemusí byť v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESLP z 15. 10. 1999 vo veci Humen proti Poľsku, sťažnosť č. 26614/95). V danej veci ústavný súd za ústavne akceptovateľnú dobu vzhľadom na už opakované odvolacie konanie dobu nad jeden a pol roka už akceptovať nemôže (m. m. III. ÚS 490/2018 *a contrario*).

15. Dĺžka posudzovaného obdobia sa predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie. Avšak ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020).

16. Po vyhodnotení procesnej situácie ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd nielenže prispel k celkovej dĺžke konania, ale v tu posudzovanom období došlo jeho neefektívnou činnosťou hraničiacou s nečinnosťou k ďalším zbytočným prietahom v konaní. Preto vo vzťahu k aktuálnemu

odvolaciemu konaniu krajského súdu vyslovil porušenie sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

#### IV.

##### **Primerané zadosťučinenie a príkaz konať vo veci**

17. I keď ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnuté konanie stále nie je právoplatne skončené, ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že vo svojom predchádzajúcom náleze sp. zn. III. ÚS 507/2021 vyslovil príkaz krajskému súdu vo veci konať. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nedoplnil ochranu aj o uloženie tohto príkazu vo vzťahu ku krajskému súdu (čl. 127 ods. 2 ústavy) a v danej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

18. Čo sa týka inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia, sťažovateľ sa domáhal primeraného finančného zadosťučinenia spoločne a nerozdielne proti okresnému súdu a proti krajskému súdu v sume 10 000 eur. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia zohľadnil dĺžku konania, predmet sporu, význam sporu pre sťažovateľa (rozsudok ESLP zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00) a postup krajského súdu. Z rozhodovacej činnosti ESLP vyplýva, že spravodlivé finančné zadosťučinenie priznáva podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (III. ÚS 204/2010). Ústavný súd v tejto konkrétnej veci so zohľadnením dĺžky druhého odvolacieho konania trvajúcej takmer dva roky priznal sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde proti krajskému súdu finančné zadosťučinenie 1 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že aj samotná deklarácia porušenia základných práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012, I. ÚS 257/08).

#### V.

##### **Trovy konania**

19. Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Z citovaného znenia § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd nemá povinnosť, ale fakultatívne danú možnosť priznať úspešnému účastníkovi náhradu trov konania.

20. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania a výpočte odmeny za právne služby ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Aplikujúc citované ustanovenia vyhlášky (§ 11 ods. 3, § 13a ods. 1, § 16 ods. 3), ústavný súd rozhodol sťažovateľovi priznať náhradu trov konania za 2 úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 á 193,83 eur a režijný paušál dvakrát á 11,63 eur (príprava a prevzatie veci, podanie ústavnej sťažnosti) v sume 410,92 eur. Repliku sťažovateľa z 15. júna 2022 s prihliadnutím na jej obsah nevyhodnotil ústavný súd ako podanie relevantné pre jeho rozhodnutie a náhradu trov sťažovateľovi zaň nepriznal.

21. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa uvedenej v záhlaví tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP), a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 17. augusta 2022**

**Miloš Maďar**  
**predseda senátu**